

Високи представник развија стратегију за поступак према “Правилима пута”

Високи представник, Волфганг Петрич, данас је донио Одлуку којом се судијама у БиХ даје мандат да користе слободу одлучивања при одређивању притвора против појединаца који се терете за озбиљна кривична дјела током кривичног поступка, чиме је ускладио Законе о кривичном поступку Федерације БиХ (ФБиХ) и Републике Српске (РС) са европским конвенцијама о људским правима. Раније је према законима оба ентитета тај притвор био обавезан. Ова Одлука је дио шире стратегије да се на свеобухватан начин рјешавају проблеми кривичних поступака у БиХ према “Правилима пута”.

Предмете који су, уколико их је одобрио Међународни трибунал за ратне злочине почињене на подручју бивше Југославије (Хашки трибунал/ИЦТЈУ) према Римском споразуму из 1996. године, у јавности познати као “поступак према Правилима пута”, могу рјешавати домаћи судови. Канцеларија високог представника је у потпуности свјесна осјетљивости и значаја таквих суђења чији циљ није само да се почиониоци изведу пред лице правде него играју и кључну улогу у свеопштем помирењу. У овом контексту је од изузетног значаја не само да се задовољи правда него да цијела јавност види да је правда задовољена.

Чињеница да процедура “Правила пута” не прецизира гдје се требају расправљати предмети које Хашки трибунал врати у БиХ је често доводила до политизације суђења, непримјереног притиска на судство или оптужби да исход суђења није праведан. Суђења за ратне злочине која су се водила на нижим ентитетским судовима су такође била предмет скептицизма у јавности. Високи представник стога намјерава осигурати да се сва таква суђења од сада воде професионално и у непристрасној и недискриминирајућој атмосфери. Циљ суђења за ратне злочине је да се кривица припише појединцима који су починили злочине, а не цијелим етничким групама.

У данашњој Одлуци високог представника се бришу члан 183. став 1 Закона о

кривичном поступку ФБиХ и члан 191. Закона о кривичном поступку РС. Са овом одлуком судије више немају законску обавезу да наређују притвор против особа оптужених за тешка кривична дјела. Судије ће користити критерије прецизиране у важећем Кривичном закону како би одредили да ли би појединац требао остати на слободи током истраге и суђења. Они ће, на примјер, размотрити да ли постоји вјероватноћа да ће оптужени поново починити кривично дјело, избјећи појављивање на суду или утицати на свједоке.

Обавезни притвор је био дио кривичног закона у случајевима у којима су појединци оптужени за кривична дјела за које је предвиђена смртна казна. Смртна казна је укинута у БиХ у складу са Европском конвенцијом о људским правима, али су релевантни чланови остали и примјењивани су у свим случајевима тешких кривичних дјела. Овом одлуком су Закони о кривичном поступку бх. ентитета усклађени са Европском конвенцијом о људским правима и Међународном повељом о грађанским и политичким правима, у којима је наведено да, не би требало бити правило да се особе до суђења држе у притвору.

Одлука високог представника којом су измијењени ентитетски Закони о кривичном поступку ступа на снагу одмах и важи за све случајеве који су тренутно у поступку било у истражној или фази суђења. Ова Одлука ће бити објављена без одлагања у Службеним новинама ФБиХ и Службеном гласнику РС.